

Изх. № EP-04/25.02.2025 г.

ДО
Г-Н РУМЕН РАДЕВ
ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Г-ЖА НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА 51-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Г-ЖА ПАВЕЛА МИТОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО ЕНЕРГЕТИКА
НА 51-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Г-Н ЖЕЧО СТАНКОВ
МИНИСТЪР НА ЕНЕРГЕТИКАТА
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОЦ. ИВАН ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КЕВР

Относно: ПОЗИЦИЯ НА ИНСТИТУТА ЗА ЕНЕРГИЕН МЕНИДЖМЪНТ ОТНОСНО ПРИЕТИЯ ОТ НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ ЗАКОН ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ФИНАНСОВА ПОДКРЕПА НА БИТОВИ КРАЙНИ КЛИЕНТИ (ОБН. ДВ, БР.15 ОТ 21.02.2025 Г.)

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

Обръщам се към Вас, за да изразя сериозната загриженост на Института за енергиен мениджмънт относно неотдавнашния безпрецедентен отговор на българските институции на аварийните прекъсвания на електрозахранването, засегнали мрежите за ниско напрежение в планинските райони по време на коледните празници през 2024 г. Отговор, чийто най-скорошен и най-абсурден резултат беше приетият от Народното събрание на 19.02.2025 г. и публикуван в Държавен вестник още на 21.02.2025 г. Закон за предоставяне на финансова подкрепа на битови крайни клиенти и по-специално чл. 4 от него, по силата на който изцяло регулирани мрежови оператори се задължават да реализират и финансират за своя сметка държавна помощ.

За никого не останаха съмнения, че основната причина за тези прекъсвания са екстремни метеорологични условия - климатични фактори, каквито сме наблюдавали в предходни години и се съмнявам да виждаме за последен път, тъй като те ще играят все по-голяма роля за развитието на енергийните пазари и мрежовата инфраструктура, поставяйки редица предизвикателства пред тях. Това, което ме изненада и тревожи обаче е политическото поведение по време на прекъсванията, както и последвалите популистки действия, описани по-долу.

През последните три месеца политиките създават три опасни прецедента, които имат пряк и силно негативен ефект върху развитието на мрежовата инфраструктура, както и влошават цялостната инвестиционна среда.

Първият прецедент е **отказът на министъра на енергетиката да издаде заповед за въвеждане на ограничителен режим поради тежките метеорологични условия**, каквато възможност е записана в Закона за енергетиката. Политическият натиск върху министъра на енергетиката, който наблюдаваме по време на празниците, както и упражнената от него дискреция при обективно тежки метеорологични условия, паднали дървета и непочистени пътища дават алиби за последвалите действия. Разбира се, мрежовите оператори обжалват този отказ и ако съдът обективно отсъди в тяхна полза, последвалите в резултат на това неправомерно решение политически действия ще породят значителен правен и административен хаос, в допълнение към създадената вече правна несигурност.

Вторият прецедент са **цитираните законодателни решения**, които задължават мрежовите оператори да изплатят предвидените в общите им условия неустойки, но в двоен размер. По този начин Народното събрание не просто оказва политическа намеса в работата на независимия енергиен регулатор – Комисията за енергийно и водно регулиране, която одобрява общите условия, но и създава усещането, че всеки проблем се решава с нов закон, независимо дали той противоречи на съществуващата нормативна рамка. Нещо повече – независимият енергиен регулатор извършва проверка на ситуацията, която може да приключи с налагане на административни санкции, ако се установи вина на дружествата. В комплект с извънредното законодателство това би означавало, че мрежовите оператори ще бъдат наказани два пъти за едно и също нарушение.

Третият прецедент е **неравноправното третиране на компании**, предоставящи услуги от обществен интерес. През лятото на 2024 г. в над 200 населени места има въведен режим на снабдяването с питейна вода. Това е ежегоден феномен, но броят на населените места расте през годините. Въпреки това темата не предизвиква особен политически интерес, още по-малко пък се говори за санкциониране на дружествата. В периода 10-20 февруари 2025 г. около 33% от жилищата с централно отопление в столицата остават без централизирано топлоснабдяване. Отново – липсва политически интерес към причините за аварията, както и мерки за предотвратяването им в бъдеще. Без да омаловажавам липсата на снабдяване с електрическа енергия, считам че снабдяването с питейна вода и топлинна енергия са не по-малко важни и е неразбираема фиксацията само върху компаниите от един сектор, предоставящ услуги от обществен интерес.

Разчитаме в светлината на гореизложеното отговорните институции да предприемат спешни действия за отмяна на спорните текстове и да възстановят доверието в правовата рамка на българската бизнес среда.

Предистория

По време на коледните празници през 2024 г. редица населени места в планинските региони на България остават без захранване с електрическа енергия в резултат на тежки метеорологични условия. Последваща проверка от операторите на разпределителни системи, верифицирана от засегнатите общини, установява, че аварията обхваща около 26 000 абонати. На 28 декември 2024 г. министърът на енергетиката обявява, че държавата ще дублира размера на неустойките, които електроразпределителните предприятия (ЕРП) дължат на клиентите по силата на общите си условия при продължително прекъсване на захранването по тяхна вина. На 30 декември Министерският съвет приема постановление, което одобрява допълнителни разходи по бюджета на Министерство на енергетиката в размер на 2,2 млн. лева и възлага на министъра на енергетиката и министъра на финансите да утвърдят указания за изплащане на целевата помощ.

На 12 февруари 2025 г. група народни представители внася Законопроект за предоставяне на финансова подкрепа на битови крайни клиенти на електрическа енергия, като в мотивите към него се посочва, че законопроектът цели създаване на правна уредба за изплащане на предвидените средства. Механизмът за изплащане на подкрепата е следният: Министерство на енергетиката

предоставя средствата на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“; Фондът предоставя средствата на Крайните снабдителите; Крайните снабдителите приспадат компенсациите от сметките на крайните клиенти. Ако Крайният снабдител откаже да сключи договор за предоставяне на държавната помощ чрез ФСЕС, се налага санкция 700 000 лв. Между първо и второ четене на законопроекта в него е включен нов член, според който предоставените от ФСЕС средства на Крайните снабдителите се възстановяват от ЕРП на Фонда в 30-дневен срок.

Същевременно Комисията за енергийно и водно регулиране провежда проверка, резултатите от която все още не са публични. По време на изслушване в Народното събрание регулаторът казва, че при установяване на отговорност на ЕРП за прекъснатото електроснабдяване, ще наложи административни санкции. Ако това се случи, дружествата ще бъдат наказани за аварията веднъж по линия на тези санкции и още веднъж по линия на задължението ЕРП да върнат предоставената от ФСЕС подкрепа на Крайните снабдителите.

По силата на общите условия на ЕРП неустойки се дължат на крайните клиенти при продължително прекъсване на електроснабдяването по вина на дружествата. Дружествата се обръщат към Министъра на енергетиката за заповед за въвеждане на ограничителен режим поради тежките метеорологични условия, което би означавало, че нямат вина за аварията. Такава не е издадена и по силата на общите си условия дружествата пристъпват към изплащане на предвидените неустойки, който процес вече е завършен. Същевременно отказът на министъра се обжалва и ако съдът отсъди в полза на дружествата, изплатените средства на домакинствата би следвало да се възстановят обратно на дружествата. Същото се отнася и за евентуална административна санкция от регулатора, както и задължението за възстановяване на средствата, предоставени от ФСЕС към Крайните снабдителите.

С уважение

КАЛОЯН СТАЙКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС
ИНСТИТУТ ЗА ЕНЕРГИЕН МЕНИДЖМЪНТ